

Otázka: Předsókratovská antická filosofie

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): morka11

PŘEDSOKRATOVSKÁ ANTICKÁ FILOSOFIE (MILÉTSKÁ ŠKOLA, HERAKLEITOS, PYTHAGOREJCI, ELEATÉ)

- antika – souhrnné označení pro dějiny a kulturu starověkého Řecka a Říma, filosofie se objevila z velké části v Řecku
- rozvoj Atén, Řekové osidlují nová území, rozvoj filosofie
- řecká filosofie vznikla v 6. st. př. n. l. v Malé Asii, v období klasického Řecka (Milét, Efez).
- Filosofie se v té době zabývá především otázkou bytí (ontologie) a podstatou člověka (filosofická antropologie).
- centra – Atény, Pergamon, Milét, Efez
- rozvíjí se matematika, astronomie, lékařství, ... → základy všeobecného vzdělání
- období antické filosofie lze rozdělit na 3 období
 - předsokratovská filosofie (7. – 5. st. př. n. l.) – hledají společné základy světa
 - klasické období (5. – 4. st. př. n. l.) – antické období, vrcholné období
 - helénistické období (4. st. př. n. l. – 529 n. l.)
 - 529 n. l. – všechny filosofické školy byly zrušeny Justiniánem, uzavření Platonovy univerzity

Předsokratovská filosofie

- z tohoto období se uchovaly pouze zlomky z děl filosofů, které souhrnně vyšly v knize Zlomky předsokratických filosofů
- filosofové začali hledat základní filosofické otázky
- svět (kosmos) a jeho hledání pralátky (arché) → pralátka = základ světa

- Milétská škola
 - evropská filosofická škola
 - snaha vyložit svět z něho samého
 - řeší původ toho, co je kolem nás
 - hledají počátek všech proměnlivých věcí a jevů - „arché“ (pralátka světa)
 - látkový princip hmoty
 - monisté - tvrdí, že prazáklad je jen jeden
 - pralátka není pasivní hmotou, ale je nadána vlastním životem (je zdrojem pohybu a vývoje)
- Thalés z Milétu
 - zakladatel Milétské školy
 - základem všeho je voda - živoucí základ všeho
 - předpověděl zatmění slunce
 - matematik (Thaletova kružnice)
 - domníval se, že země je plochou deskou ležící na vodě
 - je označován za zakladatele filosofie - jako první si položil otázky „Kdo jsme a kde jsme.“
- Anaximandros
 - Tháletův žák
 - objevil základní zákon - narození a smrt člověka - smrt je trestem za vinu, ke které došlo od narození
 - pralátkou je apeiron (neomezené; něco, co nemá hranice) - apeiron je našim smyslům nepřístupný, neboť smyslově můžeme vnímat pouze věci, které vznikají z apeironu
 - za pralátku nepovažuje živly
- Anaximenés
 - podstatou (pralátkou) je vzduch - ten je neurčitý a neomezený, ze vzduchu vznikl svět, lidé,...
- Pythagorejci (5.stol.př.n.l.)
 - zkoumali svět na základě čísel
 - chápali čísla jako symboly
 - učení o převtělování duší
 - Jejich práci máme díky pozdějším filosofům (hlavně Aristotelovi). Uchovávaní jejich prací bylo pouze v ústním podání.
- Pythagoras ze Samu
 - pocházel z ostrova Samos
 - nehledá pralátku, hledá prazákon → ten nachází v číselných vztazích
 - základem všeho je číslo
 - zakladatel řecké vědy (hlavně matematiky)

- zájem o matematiku (jeho filosofie ovlivněna aritmetickými a geometrickými studiemi), Pythagorova věta
- podstatou světa je číselná harmonie
- jako první se nazval filosofem
- základem je víra v převtělování duší → duše je nesmrtelná
- Eleaté
 - město Elea
 - hledají vztah mezi pravým poznáním a pouhým zdáním
 - Parmenidés z Eleje
 - zakladatel elejské školy
 - upustil od smyslového poznání
 - skutečný svět je jedno jediné bytí, které má svoje vlastnosti
 - bytí (=jsoucno) je neměnné, nedělitelné, věčné a nehybné
 - bytí je trvalý stav, nebytí neexistuje
 - Zenón z Eleje
 - žák Parmenida - rozvíjel jeho učení tím, že podává důkazy o neexistenci pohybu
 - popřel pohyb i vývoj
 - důkazy o nemožnosti pohybu (tzv. Aporie proti pohybu)
 - Aporie proti pohybu
 - Achilleus a želva - Achilleus nikdy nedohoní želvu; když Achilles dosáhne bodu, kde želva stála na začátku, je želva již o kousek dále
- Letící šíp - v každém okamžiku je šíp pouze v jednom místě → nepohybuje se, šíp nemůže být na dvou místech zároveň
- Půlení - úsečku můžeme vždy ještě rozpůlit; nejdříve vždy musíme ujít polovinu vytyčené dráhy, a tak to funguje až do nekonečna - proto vlastně vůbec nevykročíme
- Herakleitos z Efezu
 - základem světa je oheň (svět se neustále mění, stejně jako oheň)

- „Nevstoupíš dvakrát do téže řeky.“ – nikdy se nám nepovede 2x stejná věc
- vše je v neustálém toku
- všímá si proměnlivosti věcí – nic není stálé
- koloběh věcí řídí zákon (logos)